

ORÁLNÍ A MAXILOFACIÁLNÍ CHIRURGIE

1. Cíl specializačního vzdělávání

Specializační vzdělávání je určeno pro absolventy akreditovaného zdravotnického magisterského studijního programu zubní lékařství nebo stomatologie a jeho cílem je získání specializované způsobilosti osvojením potřebných teoretických znalostí a praktických dovedností v oblasti prevence, diagnostiky a terapie umožňujících samostatnou činnost specialisty v oboru orální a maxilofaciální chirurgie.

2. Minimální požadavky na specializační vzdělávání

Podmínkou pro přijetí do specializačního vzdělávání v oboru orální a maxilofaciální chirurgie je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání zubního lékaře ukončením nejméně pětiletého prezenčního studia, které obsahuje teoretickou a praktickou výuku v akreditovaném zdravotnickém magisterském studijním programu zubní lékařství nebo stomatologie na lékařské fakultě.

Specializační vzdělávání se uskutečňuje při výkonu povolání zubního lékaře formou celodenní průpravy v rozsahu odpovídajícímu stanovené týdenní pracovní době podle § 83a zákoníku práce.

Podmínkou pro získání specializace v oboru orální a maxilofaciální chirurgie je zařazení do oboru, absolvování společného chirurgického základu a specializované praxe v minimální délce 6 let. Součástí této praxe je splnění minimálních podmínek pro samostatný výkon povolání zubního lékaře (§ 7 odst.3 písm.b) v případě absolventů studijního programu stomatologie.

2.1 Povinný chirurgický základ – *minimálně 24 měsíců praxe*

a) povinná praxe v oboru

22 měsíců úvodní povinné souvislé praxe na lůžkovém oddělení všeobecné chirurgie (s minimálním počtem 50 lůžek se spektrem výkonů odpovídajících vzdělávacímu programu),

b) povinná doplňková praxe

2 měsíce na interním lůžkovém oddělení se spektrem výkonů odpovídajících vzdělávacímu programu,

c) účast na vzdělávacích aktivitách

- povinný kurz Základní chirurgické postupy (po ukončení chirurgického základu a zakončený testem) - *1 týden*,
- povinný kurz Lékařská první pomoc – *3 dny*,
- povinný seminář Základy zdravotnické legislativy – *1 den*,
- doporučené jsou další odborné akce.

2.2 Vlastní specializovaný výcvik – *minimálně 48 měsíců praxe*

Postup do specializovaného výcviku je podmíněn splněním všech požadavků stanovených pro povinný chirurgický základ.

a) povinná praxe v oboru na oddělení orální a maxilofaciální chirurgie (lůžkovém oddělení) nebo na specializovaném klinickém pracovišti, z toho:

3 x 2 měsíce na akreditovaných pracovištích orální a maxilofaciální chirurgie (mimo mateřské pracoviště),

b) povinná doplňková praxe

- 2 měsíce - dětské lékařství,
- 2 měsíce - plastická chirurgie,
- 2 měsíce - anesteziologicko resuscitační péče,
- 1 měsíce - oftalmologie,
- 2 měsíce - otorinolaryngologie,
- 1 měsíc - neurochirurgie,

c) doporučená doplňková praxe

účast na školicích akcích v zahraničí (pořádá EACMFS),

d) účast na vzdělávacích aktivitách

aktivní či pasivní účast na 10 národních sympóziích, odborných pracovních dnech apod.

3. Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností

3.1 Rozsah požadovaných teoretických znalostí a praktických dovedností prokazatelných na konci výcviku v rámci povinného chirurgického základu

Teoretické znalosti:

- patogeneze, diagnostika a léčba (včetně operačních indikací) nemocí podléhajících zpravidla chirurgickému léčení, aby byl lékař ve specializačním vzdělávání schopen pod odborným vedením samostatně pracovat,
- základy chirurgické anatomie,
- základy chirurgické patofyziologie, zvláště znalost poruch elektrolytového a vodního hospodářství, problematiky hojení rány,
- vyšetřovací metody v chirurgii, klinické a paraklinické,
- předoperační vyšetření a obecná příprava k operaci,
- asepse a antiseptika,
- chirurgické nástroje, zařízení operačního sálu, principy narkotizačních přístrojů,
- anestezie: znalost vhodných kombinací farmak užívaných k premedikaci, znalost vlastností farmak užívaných k analgezii a místnímu znecitlivění, opatření při intoxikacích lokálními anestetiky, myorelaxancia, znalosti z celkové intravenózní a inhalační anestezie (včetně vedlejších a nežádoucích účinků),
- kyslíková terapie,
- způsoby ošetření při ztrátě vědomí včetně ošetření akutních intoxikací,
- indikační kritéria a operační postupy u základních chirurgických onemocnění (apendix, kýly, cholelitiáza, varixy DK, tumory GIT, amputace končetin, odběry kožních a kostních štěpů, apod.).

Praktické dovednosti:

- evakuace ascitu,
- punkce hrudníku a drenáž,
- punkce močového měchýře,
- rektoskopie včetně jednoduché probatorní excize,
- místní znecitlivění, blokády (zvláště plášťová, vagosympatická, bederní),
- základy celkového znecitlivění; zajištění a udržování průchodnosti dýchacích cest včetně intubace, kardiopulmonální resuscitace: umělé dýchání, nepřímá srdeční masáž, technika defibrilace,
- ošetření jednoduchých poranění kostí a kloubů, včetně sádrovací techniky,

- zavedení Kirschnerovy extenze,
- ošetření nekomplikovaných ran (minimálně 50),
- jednoduché kožní transplantace (kožní štěpy) (minimálně 5),
- operace hlíz, flegmón, karbunklů a panaricií (minimálně 20),
- amputace končetin, ošetřování amputačních pahýlů (minimálně 5),
- operace volné a uskřínuté kýly tříselné, stehenní či pupeční (minimálně 15),
- operace varixů (minimálně 5),
- apendektomie (minimálně 15),
- steh prasklého žaludečního vředu, steh žaludku a střeva (minimálně 3).

Praktické dovednosti musí být rozvíjeny na domácích, resp. specializovaných pracovištích pod vedením přednostů, kteří stvrzují průběh praktického výcviku, včetně závěrečného zhodnocení do logbooku.

3.2 Rozsah teoretických znalostí a praktických dovedností požadovaných na konci specializovaného výcviku

a) z vlastního oboru

- vývoj orofaciální soustavy, základní histologická stavba tvrdých a měkkých tkání, současné fyziologické a patologické poznatky,
- chirurgická anatomie hlavy a krku,
- přehled o současných diagnostických metodách používaných v oboru, jejich význam a diagnostické možnosti,
- předoperační příprava nemocného, místní a celkové pooperační komplikace, rehabilitace nemocných,
- obecné zásady ošetřování ran včetně poranění cév, nervů a kostí,
- problematika náhlých příhod v maxilofaciální chirurgii, život zachraňující výkony,
- místní anestezie v maxilofaciální chirurgii,
- problematika dentoalveolární chirurgie,
- chirurgická a nechirurgická onemocnění temporomandibulárního kloubu,
- základy anesteziologie a resuscitace,
- zánětlivá onemocnění orofaciální oblasti,
- choroby a traumatologie hlavových nervů, chirurgie bolesti,
- diagnostika, terapie a prevence nádorových chorob orofaciální oblasti, prekancerózy, dispenzární péče, onkologická etika,
- indikace a chirurgická terapie čelistních anomálií a obličejových deformit, systémová kostní onemocnění, endokrinní a metabolické poruchy s projevy na lebním skeletu,
- klinika chorob paranasálních dutin,
- klinika onemocnění slinných žláz, lymfatický syndrom krku,
- traumatologie orofaciální oblasti (obličejová poranění mírová a válečná), úrazy v oblasti báze lební a mozku, polytraumatismy,
- chirurgická předprotetická úprava čelisti,
- speciální rentgenologie orofaciální oblasti,
- základy dentální implantologie,
- výživa nemocných ,
- projevy celkových chorob v dutině ústní, jejich diferenciální diagnostika a terapie,
- AIDS,

- základy kraniofaciální chirurgie,
- principy estetické a rekonstrukční chirurgie obličeje a čelistí,

b) z oboru zubní lékařství – základní znalosti a praktické dovednosti v jednotlivých subdisciplínách oboru zubní lékařství

- odstranění zubního kamene a úprava povrchu zubního kořene,
- příprava a přenesení slizničního laloku,
- provedení gingivektomie, indikace užití periodontálních laloků,
- endodontické ošetření jedno- a vícekořenového zubu,
- indikace a provedení jednotlivých výkonů endodontické chirurgie,
- provedení nekomplikované extrakce zubů,
- provedení extrakce zalomeného kořene a komplikované extrakce retinovaného zubu,
- indikace a provedení punkční biopsie a diagnostické excize,
- provedení replantace zubu včetně fixace replantovaného zubu, hemiextrakce zubního kořene, indikace a provedení implantace dentálního implantátu,
- rekonstrukce poškozené zubní korunky s použitím moderních zubních materiálů,
- provedení základní korekce dentálních ortodontických vad, úprava artikulace chrupu, diagnostika a návrh léčebného plánu skeletálních ortodontických vad,

c) z ostatních oborů – v oborech styčných

chirurgie - základní znalosti operační techniky, obvazová technika, základní lékařská první pomoc, terapie a prevence šoku,

plastická chirurgie - problematika rozštěpových vad; základy fyziologické operační techniky, zásady místních a lalokových přesunů v oblasti hlavy a krku; základy mikrochirurgické techniky,

anesteziologie a resuscitace - základy celkové anestezie a pooperační resuscitace; poruchy vodního a elektrolytového hospodářství, poruchy acidobazické rovnováhy; kardiopulmonální resuscitace,

otorinolaryngologie - problematika styčných oblastí, stavění krvácení v oblasti ORL, nádory a traumata ORL oblasti,

neurologie a neurochirurgie - záchvatovitá onemocnění, poruchy vědomí, nádory a cévní malformace v oblasti báze lební; komoce a kontuze mozku, diferenciální diagnostika obličejových algí,

vnitřní lékařství - základní znalost interních onemocnění, která vyžadují neodkladné lékařské ošetření zejména ve vztahu k chirurgickým výkonům a jejich terapii,

oftalmologie - poranění oka, orbity a okolí, styčná problematika včetně onkologie orbity,

dermatovenerologie - etiologie, diagnostika a terapie kožních chorob s klinickými projevy v orofaciální oblasti,

posudkové lékařství - povinnosti lékaře při vystavování legitimace a posuzování pracovní neschopnosti; zásady posuzování invalidity, lázeňská péče, odškodnění bolestného a ztížení společenského uplatnění,

základy medicíny katastrof:

- válečná poranění úst, čelistí a obličeje,
- neodkladná lékařská pomoc při polytraumatech a zasažení zbraněmi hromadného ničení,
- nemoc ze záření a terapie mixtů,

- zásady organizace a třídění se zřetelem k odsunu raněných,
- zásady k organizace při hromadných poraněních, traumatologický plán.

4. Všeobecné požadavky

Absolvent specializačního vzdělávání:

- dosáhne potřebné úrovně schopností pro komunikaci s pacienty, příbuznými i spolupracovníky,
- má základní znalosti posudkového a revizního lékařství, lékařské etiky, právních předpisů ve zdravotnictví, organizace zdravotnické služby a ekonomiky zdravotnictví,
- osvojí si provozní a administrativní činnosti a management týmové práce,
- osvojí si základy počítačové techniky jako prostředku pro ukládání a vyhledávání dat, odborných informací a komunikace,
- poskytování zdravotní péče s využitím zdrojů ionizujícího záření vyžaduje absolvování certifikovaného kurzu radiační ochrany.

5. Hodnocení specializačního vzdělávání

a) **průběžné hodnocení školitelem/primářem** - záznamy o absolvované praxi a školicích akcích v průkazu odbornosti, záznamy o provedených výkonech v logbooku. Celkové hodnocení školitelem na konci povinného chirurgického základu,

b) **předpoklad přístupu k atestační zkoušce**

- získání způsobilosti k samostatnému výkonu povolání zubního lékaře,
- absolvování požadované praxe, výkonů během povinného chirurgického základu (samostatné provedení nebo asistence),
- absolvování kurzu Základní chirurgické postupy úspěšně ukončeného písemným testem a dalších školicích akcí (viz 2.2 c, d),
- předložení seznamu předepsaných operačních výkonů (záznam v logbooku),
- vypracování písemné práce na zadané téma v rozsahu maximálně 15 standardních stran,

c) **vlastní atestační zkouška**

- teoretická část - 3 odborné otázky,
- praktická část - praktické provedení některého z výkonů uvedených v logbooku.

6. Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

Absolvent specializačního vzdělávání v oboru orální a maxilofaciální chirurgie je schopen samostatně provádět všechny výkony související s odbornou způsobilostí zubního lékaře a specializovanou způsobilostí v orální a maxilofaciální chirurgii a dále a dohodnuté spektrum výkonů v oborech plastické chirurgie, otorinolaryngologie, oftalmologie, dermatovenerologie a chirurgie.